FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 12 juli 2001 *

I de förenade målen T-202/98, T-204/98 och T-207/98,

Tate & Lyle plc, London (Förenade kungariket), företrätt av R. Fowler, QC, och A. L. Morris, solicitors, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-202/98,

British Sugar plc, Peterborough (Förenade kungariket), företrätt av T. Sharpe, QC, D. Jowell, barristers, L. R. Lindsay och A. Nourry, solicitors, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-204/98,

Napier Brown & Co. Ltd, London, företrätt av D. Guy, solicitor, och S. Sheppard, barrister, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-207/98,

* Rättegångsspråk: engelska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K. Wiedner, i egenskap av ombud, biträdd av N. Khan, barrister, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 1999/210/EG av den 14 oktober 1998 om ett förfarande enligt artikel 85 i EG-fördraget (ärende nr IV/F-3/33.708 — British Sugar plc, ärende nr IV/F-3/33.709 — Tate & Lyle plc, ärende nr IV/F-3/33.710 — Napier Brown & Company Ltd, ärende nr IV/F-3/33.711 — James Budgett Sugars Ltd) (EGT L 76, 1999, s. 1),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden P. Mengozzi samt domarna V. Tiili och R.M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 29 november 2000,

följande

Dom

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna om sockermarknaden och läget på sockermarknaden i Storbritannien

1 De gemenskapsrättsliga bestämmelserna om sockermarknaden syftar till att främja och skydda sockerproduktionen i gemenskapen. I bestämmelserna föreskrivs ett minimipris till vilket gemenskapens producenter alltid skall kunna sälja sitt socker till myndigheterna samt ett tröskelpris till vilket socker som inte begränsas av en kvot får importeras från tredje länder.

2 Det är emellertid endast den produktion som omfattas av de nationella produktionskvoterna (A- och B-kvoterna), som rådet tilldelar varje medlemsstat och som staten därefter delar upp mellan de nationella producenterna, som främjas genom gemenskapens garantipriser. En högre produktionsavgift tas ut för det socker som omfattas av B-kvoten än för det som omfattas av A-kvoten. Det socker som produceras utöver det som omfattas av A- och B-kvoterna kallas för C-socker och får endast säljas i Europeiska gemenskapen efter att ha lagrats i tolv månader. För export av annat socker än C-socker till länder utanför gemenskapen betalas exportbidrag ut. Eftersom försäljning med bidrag i regel lönar sig bättre än försäljning inom ramen för interventionssystemet, går gemenskapens överskott till länder utanför gemenskapen.

3 British Sugar är den enda brittiska förädlaren som framställer socker av sockerbetor, och det har tilldelats hela den brittiska kvoten för sockerbetor,

vilken uppgår till 1 144 000 ton. Tate & Lyle köper rörsocker i länderna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS-länderna), vilket företaget därefter förädlar.

4 På sockermarknaden i Storbritannien råder oligopol. Tate & Lyle har emellertid en strukturell nackdel jämfört med British Sugar till följd av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om socker, och det är ostridigt att det sistnämnda företaget är dominerande på marknaden i Storbritannien. Tillsammans producerar British Sugar och Tate & Lyle en sockervolym som i det närmaste motsvarar den totala efterfrågan på socker i Storbritannien.

5 En faktor som ytterligare påverkar konkurrensen på sockermarknaden i Storbritannien är förekomsten av sockergrossister. Grossisterna bedriver sin verksamhet i två olika former, nämligen antingen för egen räkning, genom att köpa socker i bulk av British Sugar, Tate & Lyle eller importörer och sälja det vidare, eller för tredje mans räkning, med ansvar för orderhantering, fakturering av kunden i uppdragsgivarens namn och indrivning av fordringar. I de fall då grossisterna handlar för tredje mans räkning sker förhandlingarna om priser och leveransvillkor för sockret direkt mellan British Sugar eller Tate & Lyle och den slutliga kunden, även om grossisterna nästan alltid får veta vilket pris dessa kommer överens om.

Bakgrund till tvisten

6 Mellan 1984 och 1986 förde British Sugar ett priskrig som ledde till onormalt låga priser på marknaderna för industrisocker och detaljsocker. År 1986 förnyade Napier Brown, som är en sockergrossist, det klagomål som den första gången hade lämnat in till kommissionen år 1980, i vilket den hävdade att British Sugar

hade missbrukat sin dominerande ställning i strid med artikel 86 i EG-fördraget (nu artikel 82 EG).

7 Den 8 juli 1986 sände kommissionen ett meddelande om anmärkningar till British Sugar med förslag på interimistiska åtgärder i syfte att få överträdelsen av artikel 86 i fördraget att upphöra. Den 5 augusti 1986 inkom British Sugar till kommissionen med ett förslag på åtaganden avseende sitt framtida agerande, som kommissionen godtog genom en skrivelse av den 7 augusti 1986 (nedan kallade åtagandena).

8 Det förfarande som inleddes till följd av Napier Browns klagomål avslutades genom kommissionens beslut 88/518/EEG av den 18 juli 1988 om ett förfarande enligt artikel 86 i fördraget (IV/30.778 — Napier Brown — British Sugar) (EGT L 284, s. 41), genom vilket det slogs fast att British Sugar hade gjort sig skyldigt till överträdelse av artikel 86 i fördraget och genom vilket företaget ålades att betala böter.

9 Under tiden hade ett möte ägt rum den 20 juni 1986 mellan företrädare för British Sugar och företrädare för Tate & Lyle, vid vilket British Sugar uppgav att priskriget på marknaderna för industrisocker och detaljsocker i Förenade kungariket skulle upphöra.

10 På detta möte följde ytterligare 18 möten fram till den 13 juni 1990 om priset på industrisocker, vid vilka även företrädare för Napier Brown och James Budgett Sugars, som är de främsta sockergrossisterna i Förenade kungariket (nedan kallade grossisterna) deltog. Vid dessa möten underrättade British Sugar samtliga deltagare om sin framtida prissättning. Vid ett av mötena delade British Sugar även ut en tablå över sina priser på industrisocker för olika försäljningsvolymer till de övriga deltagarna.

11 Vidare träffades Tate & Lyle och British Sugar fram till den 9 maj 1990 vid åtta tillfällen för att diskutera priserna på detaljsocker. British Sugar gav Tate & Lyle sin prislista vid tre tillfällen, en gång fem dagar och en annan gång två dagar innan den offentliggjordes.

12 Till följd av två skrivelser, som Tate & Lyle sände till Office of Fair Trading i England den 16 juli respektive den 29 augusti 1990, av vilka Tate & Lyle även sände kopior till kommissionen, inledde kommissionen den 4 maj 1992 ett förfarande mot British Sugar, Tate & Lyle, Napier Brown, James Budgett Sugars samt vissa sockerproducenter på den europeiska kontinenten. Den 12 juni 1992 tillsände kommissionen dessa ett meddelande om anmärkningar, i vilket den gjorde gällande att artiklarna 85.1 i EG-fördraget (nu artikel 81.1 EG) och 86 i fördraget hade överträtts.

13 Den 18 augusti 1995 tillsände kommissionen British Sugar, Tate & Lyle, James Budgett Sugars och Napier Brown ett andra meddelande om anmärkningar som var mer begränsat till sitt innehåll än meddelandet om anmärkningar av den 12 juni 1992, eftersom det endast gjordes gällande att artikel 85.1 i fördraget hade överträtts.

14 Den 14 oktober 1998 antog kommissionen beslut 1999/210/EG om ett förfarande enligt artikel 85 i fördraget (ärende nr IV/F-3/33.708 — British Sugar plc, ärende nr IV/F-3/33.709 — Tate & Lyle plc, ärende nr IV/F-3/33.710 — Napier Brown & Company Ltd, ärende nr IV/F-3/33.711 — James Budgett Sugars Ltd) (EGT L 76, 1999, s. 1, nedan kallat det omtvistade beslutet). I detta beslut, som var riktat till British Sugar, Tate & Lyle, James Budgett Sugars och Napier Brown, slog kommissionen fast att dessa hade gjort sig skyldiga till överträdelse av artikel 85.1 i fördraget. Genom artikel 3 i beslutet ålades bland andra British Sugar att betala ett bötesbelopp på 39,6 miljoner ecu och Tate & Lyle att betala ett bötesbelopp på 7 miljoner ecu för överträdelse av artikel 85.1 på marknaderna för industrisocker och för detaljsocker. Enligt samma artikel ålades Napier Brown att betala ett bötesbelopp på 1,8 miljoner ecu för överträdelse av artikel 85.1 på marknaden för industrisocker.

Förfarandet

15 Tate & Lyle har genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 18 december 1998, väckt talan i mål T-202/98.

16 British Sugar har genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 21 december 1998, väckt talan i mål T-204/98.

17 British Sugar har genom en särskild handling, som inkom till förstainstansrättens kansli den 25 januari 1999, dels ansökt om att verkställigheten av artikel 4 i det omtvistade beslutet, genom vilken tillvägagångssättet för betalning av bötesbeloppet fastställs, skall skjutas upp, dels ansökt om att alla erforderliga interimistiska åtgärder skall vidtas angående betalningsvillkoren i fråga om nämnda bötesbelopp.

18 Förstainstansrättens ordförande har den 11 oktober 2000, till följd av att British Sugar återkallat sin ansökan om uppskov med verkställighet och andra interimistiska åtgärder, förordnat om avskrivning av talan i denna del enligt artikel 99 i förstainstansrättens rättegångsregler samt förordnat att beslut om rättegångskostnader i denna del skall meddelas senare.

19 Napier Brown har genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 23 december 1998, väckt talan i mål T-207/98.

20 Genom beslut av förstainstansrätten (fjärde avdelningen) av den 20 juli 2000 förenades de tre målen vad gäller det muntliga förfarandet och domen.

21 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 29 november 2000.

Parternas yrkanden

22 I mål T-202/98 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara artikel 3 i det omtvistade beslutet i den mån sökanden berörs därav,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

23 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

24 I mål T-204/98 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— helt eller, i andra hand, delvis ogiltigförklara det omtvistade beslutet,

— för det fall det omtvistade beslutet helt eller delvis skall kvarstå, ogiltigförklara artiklarna 3 och 4 eller sätta ned bötesbeloppet,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

26 I mål T-207/98 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet i den mån sökanden berörs därav,

— ogiltigförklara de böter som sökanden har ålagts enligt beslutet eller sätta ned bötesbeloppet,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna,

— förplikta kommissionen att ersätta sökanden för dess kostnad för att upprätta en garanti för betalningen av bötesbeloppet.

27 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättsfrågan

Inledande anmärkningar

28 Sökandena i mål T-204/98 och mål T-207/98 har anfört tre grunder till stöd för förstahandsyrkandet att det omtvistade beslutet skall ogiltigförklaras. För det

första anser de att kommissionen har gjort en uppenbart felaktig bedömning av sakomständigheterna och en uppenbart felaktig rättstillämpning då den ansåg att de förfaranden som sökandena har klandrats för utgjorde ett avtal eller ett samordnat förfarande, och i synnerhet en oriktig bedömning av vad som utgör ett avtal eller ett samordnat förfarande samt en felaktig definition av det konkurrensbegränsande syftet med de angripna omständigheterna. För det andra anser de att kommissionen inte har lyckats påvisa något konkurrensbegränsande resultat av de angripna omständigheterna. För det tredje har sökanden i mål T-204/98 gjort gällande att kommissionen har gjort en uppenbart felaktig rättstillämpning vid bedömningen av den förutsättning som avser vilken påverkan de omtvistade mötenas deltagares beteende hade på handeln mellan medlemsstater.

29 Till stöd för andrahandsyrkandet om ogiltigförklaring avseende de bötesbelopp som har fastställts har British Sugar och Napier Brown anfört flera grunder. De har framför allt bestridit beräkningen av nämnda belopp och hävdat dels att proportionalitetsprincipen har åsidosatts i det omtvistade beslutet vid tillämpningen av riktlinjerna för beräkning av böter som utdömts enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i EKSG-fördraget (EGT C 9, 1998, s. 3, nedan kallade riktlinjerna), dels att ingen hänsyn tas i det omtvistade beslutet till marknadsstrukturen och det ekonomiska sammanhanget i vilket det kritiserade beteendet skedde. Sökanden i mål T-204/98 har tillagt att kommissionen har åsidosatt väsentliga formföreskrifter då den inte beaktade samtliga argument som deltagarna vid de omtvistade mötena har framfört, bland annat, beträffande den annorlunda behandlingen av denna sökande jämfört med Tate & Lyle, den omständigheten att överträdelsen inte skedde avsiktligt, den omständigheten att inga ytterligare avskräckande åtgärder behövs samt sökandens samarbete med kommissionen under förfarandet. Slutligen har de två sökandena uppgivit att kommissionens sena antagande av det omtvistade beslutet medförde att bötesbeloppen höjdes.

30 Sökanden i mål T-202/98 har endast bestridit den del av beslutet som avser beräkningen av bötesbeloppet. Som första grund har denna sökande gjort gällande att det omtvistade beslutet utgör en felaktig tillämpning av kommissionens meddelande om befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 207, 1996, s. 4, nedan kallat meddelandet om samarbete), och som andra grund har sökanden gjort gällande att beslutet i detta avseende är bristfälligt motiverat.

Grunderna till stöd för förstahandsyrkandet i mål T-204/98 och T-207/98: Ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet

Den första grunden: Felaktig bedömning av sakomständigheterna och felaktig rättstillämpning vid bedömningen av vad som utgör ett avtal eller ett samordnat förfarande

— Parternas argument

31 British Sugar och Napier Brown har hävdat att det omtvistade beslutet fattades till följd av kommissionens felaktiga bedömning av såväl marknadsstrukturen som de omständigheter som inträffade mellan 1986 och 1990.

32 För det första har sökandena hävdat att kommissionen vid en korrekt bedömning av sakomständigheterna klart skulle ha funnit att deltagarna i de omtvistade mötena inte agerade samordnat på sockermarknaden i Storbritannien. Denna marknad är nämligen speciell då den genom sin karaktär gör det nödvändigt för de övriga producenterna att följa British Sugars prisstrategi och eftersom landets insulära beskaffenhet med höga transportkostnader gör att de engelska producenterna drar fördel av en minimal importnivå. Marknadens beskaffenhet begränsar således i sig konkurrensen mellan de företag som finns på marknaden. För övrigt har domstolen i dom av den 16 december 1975 i de förenade målen 40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 et 114/73, Suiker Unie mot kommissionen (REG 1975, s. 1663, nedan kallad domen i målet Suiker Unie) erkänt att sockerindustrin i gemenskapen är hårt reglerad och att gemenskapsbestämmelserna om socker endast lämnar ett begränsat tillämpningsområde för konkurrensreglerna. Slutligen bestrids kommissionens påstående i

sjuttioandra övervägandet i det omtvistade beslutet, att deltagarna i de omtvistade mötena kom överens om att höja priserna och att avstå från att öka sina marknadsandelar genom prissänkningar, eftersom British Sugars marknadsandel bestäms genom dess A- och B-kvoter.

33 För det andra har British Sugar och Napier Brown gjort gällande att de omtvistade mötena ägde rum för att British Sugar skulle kunna fullfölja sina åtaganden gentemot kommissionen samt för att försäkra grossisterna och Tate & Lyle om att British Sugar skulle upphöra med sin aggressiva prisstrategi.

34 För det tredje har British Sugar och Napier Brown gjort gällande att de inte har genomfört något avtal eller något samordnat förfarande i den mening som avses i artikel 85.1 i fördraget, eftersom deras beteende på marknaden inte påverkades av de uppgifter som lämnades vid nämnda möten. British Sugar, som leder prisutvecklingen, tillkännagav endast ensidigt sin framtida prisstrategi. Vidare var dessa uppgifter redan kända på marknaden på grund av marknadens naturliga öppenhet och eftersom British Sugar dessutom regelbundet informellt hade underrättat sina kunder om sina prisändringar före de omtvistade mötena. Tate & Lyle kände således visserligen till British Sugars priser innan de "offentliggjordes" på marknaden, men inte innan British Sugars kunder underrättades om dem. I den mån grossisterna berördes av vissa av British Sugars avtal underrättades de dessutom om företagets prissättning innan de omtvistade mötena hölls.

35 Den omständigheten att ett företag ensidigt lämnar uppgifter till ett annat räcker enligt British Sugar och Napier Brown inte för att en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget skall vara för handen. För att kunna styrka förekomsten av ett samordnat förfarande måste kommissionen nämligen kunna visa att de berörda företagen har utbytt information, i förevarande fall om sin framtida prisstrategi.

36 Napier Brown har vidare för egen del hävdat att dess deltagande i mötena måste bedömas särskilt från sockerproducenternas. Företaget är nämligen inte bara de två brittiska producenternas konkurrent, utan även deras kund. I egenskap av kund berörs företaget av producenternas prisstrategi på samma sätt som alla andra kunder. I stället för att beakta varje enskild deltagares egna skäl till att delta i de omtvistade mötena, undersökte kommissionen dessa motiveringar som en helhet och drog slutsatsen att den kunde agera som den gjorde eftersom deltagarna inte hade någon rimlig förklaring till producenternas och grossisternas gemensamma närvaro vid dessa möten. Vidare styrker de bevis som kommissionen har inhämtat att grossisternas avsikt var att utsätta producenterna för största möjliga konkurrens.

37 Kommissionen har medgivit att marknaden är mycket speciell, men hävdat att priskonkurrens ändå är möjlig mellan det minimipris som erbjuds enligt gemenskapsbestämmelserna om socker och de priser som British Sugar bestämmer. Tate & Lyle och grossisterna är enligt kommissionen efterföljare (price followers), i det avseendet att de är tvungna att sänka sina priser när British Sugar sänker sina, men att de inte är tvungna att höja sina priser när British Sugar höjer sina. Tate & Lyle och grossisterna har dock beslutat att de inte skall utsätta British Sugar för priskonkurrens, även om detta är möjligt, utan följa en samarbetsstrategi som har lett till att priserna har höjts.

38 Beträffande åtagandena har kommissionen hävdat att dessa i vart fall inte kan ges en så vidsträckt tolkning att de omfattar de tvåpartsmöten mellan British Sugar och Tate & Lyle som grossisterna inte var kallade till. Dessutom ägde de första mötena rum i juni 1986, medan åtagandena för första gången företeddes för kommissionen i augusti samma år.

39 För övrigt har kommissionen anfört att aktörerna på marknaden i fråga visserligen kan ha fått upplysningar om British Sugars avsikter beträffande

framtida prissättning, men att deltagarna vid de omtvistade mötena fick upplysningarna tidigare och från mer tillförlitliga källor än om de själva hade behövt övervaka marknaden. Följden blev att de vid sin egen prissättning påverkades av de priser som British Sugar hade annonserat.

40 Vidare har kommissionen gjort gällande att utbyte av information inte är ett ovillkorligt krav för att en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget skall anses ha skett i ett sådant fall som det förevarande. Kommissionen anser att en ekonomisk aktör inte längre självständigt bestämmer över sin strategi om den regelbundet deltar i möten vid vilka den får upplysningar om de priser som dess främsta konkurrent avser att sätta, om omständigheterna är sådana att aktören inte kan undgå att ta hänsyn till dessa upplysningar.

41 Vad särskilt avser Napier Brown har kommissionen framhållit att denna sökande har medgivit att det omtvistade beslutet innehåller bevis för ett samordnat förfarande mellan British Sugar och Tate & Lyle. Då ett företag har deltagit i ett konkurrensbegränsande möte delar företaget emellertid ansvaret för resultatet av mötet, om företaget inte bevisar att det underrättat sina konkurrenter om att det deltog i mötet i ett annat syfte än dessa (förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-12/89, Solvay mot kommissionen, REG 1992, s. II-907).

— Förstainstansrättens bedömning

42 Rätten noterar inledningsvis att British Sugar inte har bestridit att företaget mellan 1986 och 1990 deltog i tvåpartsmöten med Tate & Lyle och flerparts-möten med grossisterna. Vidare har Napier Brown medgivit att företaget deltog i

flerpartsmötena. British Sugar och Napier Brown har vidare medgivit att de övriga deltagarna vid mötena fick upplysningar om British Sugars priser, men bestridit kommissionens tolkning av denna omständighet.

43 Rätten skall således endast utreda huruvida mötena hade ett konkurrensbegränsande syfte.

44 I detta avseende noterar rätten beträffande sockermarknadens beskaffenhet i gemenskapen att domstolen, i motsats till vad British Sugar och Napier Brown har hävdat, i domen i målet Suiker Unie uttalade att gemenskapsbestämmelserna visserligen syftar till att avskärma de nationella marknaderna, men att "ett begränsat men verkligt område omfattas av konkurrensreglerna" (punkt 24). Vidare uppgav domstolen att "de priser som sätts eller som framgår av gemenskapsbestämmelserna inte är priserna vid försäljning till grossister, användare eller konsumenter, varför producenterna har viss frihet att själva bestämma till vilka priser de vill avyttra sina produkter" (punkt 21).

45 Kommissionen har således med rätta gjort bedömningen att det fortfarande finns utrymme för priskonkurrens mellan det minimipris som erbjuds enligt gemenskapsbestämmelserna om socker och det pris som British Sugar sätter (åttiosjätte till åttioåttonde övervägandena i det omtvistade beslutet).

46 Beträffande den brittiska sockermarknadens oligopolistiska beskaffenhet delar rätten vidare kommissionens uppfattning att varje aktör på en oligopolistisk marknad visserligen kan ha tillgång till all den information som behövs för att i

efterhand förstå de övrigas handelsstrategi, men att osäkerheten kring vilken prissättning som de övriga aktörerna avser tillämpa i framtiden på en sådan marknad utgör den huvudsakliga stimulansen för konkurrensen (åttiosjunde övervägandet i det omtvistade beslutet).

47 British Sugar och Napier Brown har vidare hävdat att de omtvistade mötena var nödvändiga på grund av British Sugars åtaganden gentemot kommissionen och att syftet med mötena var helt legitimt, eftersom de syftade till att rätta till ett tidigare konkurrensbegränsande beteende.

48 Rätten noterar inledningsvis att följande angavs i åtagandena.

"(C) British Sugar godtar att sockergrossister behövs och anser att de fyller en viktig funktion på marknaden i Förenade kungariket. British Sugar har inte för avsikt att vare sig nu eller i framtiden tillämpa en prissättning, som på något som helst sätt skulle kunna hota sockergrossisternas fortsatta existens.

British Sugar åtar sig gentemot kommissionen att tillämpa normal och rimlig prissättning som inte på något sätt kan uppfattas som underprissättning. British Sugar [medger att] kommissionens farhågor... att otillräcklig skillnad mellan företagets industrisockerpris och dess detaljsockerpris kan anses utgöra oskälig prissättning [är befogade]."

49 Rätten anser emellertid att British Sugar inte under några omständigheter behövde diskutera sina avsikter i fråga om prissättning med sina konkurrenter eller ens regelbundet informera dem om dessa avsikter för att uppfylla åtagandena. Rätten delar vidare kommissionens uppfattning att dessa åtaganden knappast kan motivera tvåpartsmöten mellan British Sugar och Tate & Lyle, eftersom åtagandena endast rörde beteenden som utgjorde missbruk gentemot grossisterna.

50 Som kommissionen har påpekat företedde British Sugar vidare för första gången ett förslag till åtagande för kommissionen i augusti 1986, emedan det första mötet med Tate & Lyle ägde rum den 20 juni 1986. Även om det godtas att British Sugar förutsåg konsekvenserna av kommissionens undersökning av företaget och kände till Napier Browns begäran om interimistiska åtgärder, har British Sugar emellertid inte kunnat förklara anledningen till att företaget då det presenterade förslaget till åtagande för kommissionen inte nämnde att det hade beslutat att hålla möten med sina konkurrenter för att få slut på den redan tidigare påtalade överträdelsen.

51 Om mötena endast hölls för att åtagandena skulle verkställas, skulle British Sugars konkurrenter dessutom ha kunnat fortsätta att konkurrera med detta företag genom att sätta lägre priser än detta företag, vilket aldrig inträffade.

52 Slutligen godtar rätten inte argumentet att British Sugar inte hade något intresse av att samordna sitt eget och sina konkurrenters beteende eftersom det aldrig kunde öka sin marknadsandel. British Sugar hade i vart fall ett intresse av att få avsättning för sin totala produktionskvot på den brittiska marknaden, vilket Tate & Lyle och grossisterna hade kunnat förhindra.

53 Kommissionen har således med rätta gjort bedömningen att syftet med mötena var att begränsa konkurrensen genom en samordnad prisstrategi.

54 Den omständigheten att endast en av deltagarna vid de omtvistade mötena har avslöjat sina avsikter räcker för övrigt inte för att utesluta att samverkan har förekommit.

55 De samordnings- och samarbetskriterier som fastställts i rättspraxis angående samverkan kräver nämligen inte att en egentlig "plan" utarbetas, utan skall förstås mot bakgrund av den grundtanke i fördragets konkurrensregler enligt vilken varje ekonomisk aktör självständigt skall bestämma vilken strategi han avser att följa på den gemensamma marknaden (dom i målet Suiker Unie, punkt 173).

56 Även om detta krav på självständighet inte fråntar aktörer deras rätt att själva rationellt anpassa sig till sina konkurrenters faktiska eller väntade beteende, utesluter det bestämt varje direkt eller indirekt kontakt mellan sådana aktörer, vilken har till syfte eller resultat antingen att påverka en befintlig eller potentiell konkurrents beteende på marknaden eller att för en dylik konkurrent avslöja det egna beslutade eller planerade beteendet på marknaden (dom i målet Suiker Unie, punkt 174).

57 I förevarande fall är det ostridigt att direkta kontakter har förevarit mellan de tre sökandena, varvid British Sugar har informerat sina konkurrenter Tate & Lyle och Napier Brown om hur företaget avsåg att agera på den brittiska sockermarknaden.

58 I dom av den 24 oktober 1991 i mål T-1/89, Rhône-Poulenc mot kommissionen (REG 1991, s. II-867), i vilket sökanden klandrades för att ha deltagit i möten vid vilka konkurrenter hade utbytt information om bland annat sina önskemål om vilka priser som skulle tillämpas på marknaden, slog förstainstansrätten fast att ett företag genom att delta i ett möte med konkurrensbegränsande syfte inte bara försöker att i förväg undanröja sin osäkerhet beträffande sina konkurrenters framtida beteende, utan även tveklöst direkt eller indirekt måste beakta de upplysningar som det får under dessa möten för att bestämma vilken strategi det skall följa på marknaden (dom i det ovannämnda målet Rhône-Poulenc mot kommissionen, punkterna 122 och 123). Förstainstansrätten finner att denna slutsats kan dras även i ett fall som det förevarande, där ett eller flera företag deltagit i möten med konkurrensbegränsande syfte endast genom att ta emot upplysningar angående konkurrenternas framtida beteende på marknaden.

59 British Sugar och Napier Brown har visserligen gjort gällande att British Sugars kunder kände till vilka priser British Sugar avsåg att tillämpa innan deltagarna vid de omtvistade mötena fick sådana upplysningar samt att British Sugar därför inte vid mötena avslöjade någon information för sina konkurrenter som dessa inte redan kunde inhämta på marknaden.

60 Även om denna omständighet skulle styrkas saknar den i förevarande fall all relevans. För det första skulle nämligen prisuppgiften — även om British Sugar i förväg, enskilt och regelbundet, hade underrättat sina kunder om vilken prissättning företaget avsåg att tillämpa — inte på grund av denna omständighet vid samma tidpunkt bli en objektiv uppgift på marknaden, som omedelbart skulle kunna inhämtas. Det är för övrigt ostridigt att mötena i fråga hölls innan den information som tillhandahölls vid mötena gjordes tillgänglig på marknaden. För det andra kunde mötesdeltagarna, som kommissionen har konstaterat i det

sjuttioandra övervägandet till det omtvistade beslutet, tack vare de omtvistade mötena, få tillgång till informationen enklare, snabbare och mer direkt än via marknaden. För det tredje skapade sökandenas regelbundna deltagande i mötena ett klimat av ömsesidig visshet beträffande deras framtida prisstrategi.

61 Med hänsyn till det anförda godtar rätten inte British Sugars och Napier Browns argument att deras möten varken utgjorde ett avtal eller ett samordnat förfarande i den mening som avses i artikel 85.1 i fördraget.

62 Beträffande Napier Browns argument att företaget inte bara var producenternas konkurrent utan även deras kund, finner rätten att företaget därigenom söker göra gällande att dess deltagande i mötena inte på något sätt var konkurrensbegränsande, eftersom det i egenskap av kund behövde inhämta upplysningar om sina leverantörers prisstrategi, och eftersom det i egenskap av grossist i själva verket hade för avsikt att utsätta producenterna för hård konkurrens.

63 I detta hänseende erinrar rätten om att Napier Brown har deltagit i möten med konkurrensbegränsande syfte samt att företaget åtminstone har gett intryck av att delta i samma syfte som sina konkurrenter.

64 Under sådana omständigheter ankommer det på Napier Brown att visa att det deltog i de omtvistade mötena utan några som helst konkurrensbegränsande avsikter genom att styrka att företaget förklarade för sina konkurrenter att det deltog i mötena i andra syften än konkurrenterna (dom i det ovannämnda målet Solvay mot kommissionen, punkt 99).

65 Rätten noterar emellertid att Napier Browns argument att företaget har ställning som kund inte utgör något bevis för att bolaget saknade konkurrensbegränsande avsikter, eftersom det inte har företett något bevis för att det förklarade för sina konkurrenter att dess beteende på marknaden skulle vara oberoende av vad som avhandlades vid mötena.

66 Även om konkurrenterna skulle ha fått en sådan förklaring, räcker för övrigt den omständigheten att företaget vid mötena fick upplysningar om konkurrenterna, upplysningar som en oberoende aktör skulle ha bevarat som företagshemligheter, för att visa att företaget hade konkurrensbegränsande avsikter (se för ett liknande resonemang dom i det ovannämnda målet Solvay mot kommissionen, punkt 100).

67 Var och en visste nämligen efter att ha deltagit i ett av dessa möten att dess främsta konkurrent och det ledande företaget inom industrin i fråga under de kommande mötena skulle avslöja sina avsikter angående sin framtida prissättning. Oavsett vilka andra skäl som fanns för att delta i mötena fanns åtminstone skälet att i förväg undanröja sin osäkerhet om konkurrenternas framtida beteende. På grund av det blotta deltagandet i mötena måste varje deltagare dessutom direkt eller indirekt ha tagit hänsyn till de upplysningar som gavs vid mötena för att bestämma vilken maknadsstrategi den skulle lägga upp.

68 Med hänsyn till det anförda kan talan inte vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden: De omtvistade mötenas uteblivna konkurrensbegränsande resultat

— Parternas argument

69 British Sugar och Napier Brown har anfört att deras deltagande i de omtvistade mötena inte hade någon inverkan på den prissättning som de tillämpade gentemot sina kunder. Vidare översteg prishöjningarna under perioden i fråga aldrig en procent per år. Denna uppgift motsäger slutsatsen att prishöjningar har skett till följd av ett samordnat förfarande. En granskning av prissättningen under den period som följde sedan det rättsstridiga beteendet hade upphört, i juli 1990, visar dessutom att ingen märkbar förändring skedde. Mötena hade således ingen inverkan på prisnivåerna.

70 Kommissionen har anfört att den inte förnekar att det saknas tillräckliga bevis för att styrka att det angripna beteendet hade ett konkurrensbegränsande resultat, varför den endast har grundat det omtvistade beslutet på det konkurrensbegränsande syftet med mötesdeltagarnas beteende (sjuttiofemte och hundrasextonde till hundraartonde övervägandena i det omtvistade beslutet). Det framgår klart av rättspraxis att ett avtal eller ett samordnat förfarande även står i strid med artikel 85.1 i fördraget om det har till syfte (men inte nödvändigtvis till resultat) att begränsa konkurrensen.

— Förstainstansrättens bedömning

71 Varje samverkan mellan företag som har till syfte eller resultat att begränsa konkurrensen är förbjuden enligt artikel 85.1 i fördraget.

72 Det framgår av rättspraxis att det vid tillämpningen av artikel 85.1 i fördraget är överflödigt att beakta det konkreta resultatet av samverkan, om det, som i det

föreliggande fallet, framgår att denna har haft till syfte att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom den gemensamma marknaden (förstainstansrättens domar av den 6 april 1995 i mål T-142/98, Boël mot kommissionen, REG 1995, s. II-867, punkt 89, samt i mål T-152/89, ILRO mot kommissionen, REG 1995, s. II-1197, punkt 32).

73 När mötenas konkurrensbegränsande syfte en gång har fastställts, behöver det följaktligen inte utredas huruvida samverkan även fått några resultat på marknaden.

74 Rätten godtar således inte British Sugars och Napier Browns argument.

Den tredje grunden: Felaktig bedömning av de omtvistade mötenas påverkan på handeln mellan medlemsstater

— Parternas argument

75 British Sugar har gjort gällande att de beteenden som kommissionen har angripit inte märkbart påverkade handeln mellan medlemsstater. Företaget har särskilt framhållit att det omtvistade beslutet inte innehåller några anklagelser om att deltagarna i de omtvistade mötena skulle ha samverkat kring import eller export. Företaget hade inte heller vare sig skäl för eller intresse av att begränsa importen, eftersom det kunde få avsättning för sina A- och B-kvoter i Storbritannien. Företaget lyckades tvärtom avvärja det hot som import utgjorde mot förverkligandet av dess legitima ändamål genom en sammanhängande strategi som bestod i att sätta priserna i Storbritannien till en sådan nivå att importen inte ökade till följd av lönsamheten vid försäljning av socker i Storbritannien.

76 Gemenskapsreglerna om socker skapar enligt British Sugar genom exportbidragssystemet ett betydande incitament för export till den globala marknaden, men inte till andra medlemsstater. Härav följer att en sammansmältning av sockermarknaderna inom Europeiska unionen inte är ett av syftena med de bestämmelser om socker som har antagits inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken. Som domstolen noterade i domen i målet Suiker Unie, medför bestämmelserna om socker att de nationella marknaderna avskärmas.

77 Kommissionen har hävdat att den i det omtvistade beslutet har visat att avtalet och/eller det samordnade förfarandet kunde påverka handeln mellan medlemsstater i den mening som avses i artikel 85 i fördraget. Det rättsstridiga beteendet behöver för övrigt inte faktiskt ha påverkat handeln mellan medlemsstater märkbart. Det räcker att visa att beteendet kan ha sådan påverkan. I förevarande fall är det uppenbart att marknaden är öppen för import, eftersom British Sugar själv kunde välja att lägga upp en prisstrategi som syftade till att hindra import.

— Förstainstansrättens bedömning

78 Det framgår av fast rättspraxis att ett avtal mellan företag eller ett samordnat förfarande skall anses kunna påverka handeln mellan medlemsstater, om det på grundval av en sammantagen bedömning av de objektiva rättsliga och faktiska omständigheterna går att förutse med tillräcklig grad av sannolikhet att det direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, kan påverka handeln mellan medlemsstaterna på ett sådant sätt att förverkligandet av målen för den inre marknaden hindras (domstolens dom av den 9 juli 1969 i mål 5/69, Völk, REG 1969, s. 295, punkt 5, av den 29 oktober 1980 i de förenade målen 209/78—215/78 och 218/78, van Landewick m.fl. mot kommissionen, REG 1980, s. 3125, punkt 171, svensk specialutgåva, volym 5, s. 345, och av den 31 mars 1993 i de förenade målen C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 och C-125/85—C-129/85, Ahlström Osakeytihö, REG 1993, s. I-1307, punkt 143,

svensk specialutgåva, volym 14, s. 111, samt förstainstansrättens dom av den 22 oktober 1997 i de förenade målen T-213/95 och T-18/96, SCK och FNK mot kommissionen, REG 1997, s. II-1739, punkt 175, och av den 8 oktober 1996 i de förenade målen T-24/93—T-26/93 och T-28/93, Compagnie maritime belge transports m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-1201, punkt 201). Det krävs således inte att det rättsstridiga beteendet verkligen märkbart har påverkat handeln mellan medlemsstater. Det räcker att visa att beteendet kan ha sådan påverkan (förstainstansrättens dom av den 21 februari 1995 i mål T-29/92, SPO m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-289, punkt 235).

79 Dessutom räcker inte den omständigheten att samverkan endast avser försäljning av produkter i en enda medlemsstat för att utesluta att handeln mellan medlemsstater kan påverkas. Eftersom det rör sig om en marknad som är öppen för import, kan de parter som samverkar om nationell prissättning endast behålla sina marknadsandelar om de skyddar sig mot konkurrens från utlandet (domstolens dom av den 11 juli 1989 i mål 246/86, Belasco m.fl. mot kommissionen, REG 1989, s. 2117, punkterna 33—34).

80 I förevarande fall har det inte bestridits att sockermarknaden i Storbritannien är öppen för import, även om gemenskapsbestämmelserna på sockermarknaden och transportkostnaderna bidrar till att försvåra import.

81 Det framgår för övrigt av det omtvistade beslutet samt av övriga handlingar i målet att en av de viktigaste frågorna för British Sugar och Tate & Lyle var att begränsa importen, eftersom import skulle medföra att de inte fick avsättning för sin produktion på den nationella marknaden (sextonde och sjuttonde övervägandena till det omtvistade beslutet). För det första har British Sugar självt uppgivit att företaget under perioden i fråga medvetet lade upp en prisstrategi som syftade till att förhindra import, eftersom företaget helst ville få avsättning för dess totala A- och B-kvoter på marknaden i Storbritannien (ansökan, punkterna 257 och 258). För det andra framgår det av det sjuttonde övervägandet till det omtvistade beslutet att Tate & Lyle under perioden i fråga aktivt hade lagt upp en strategi som syftade till att minska risken för ökad import.

82 Under sådana omständigheter har kommissionen således inte gjort fel vid bedömningen att samverkan i fråga, som geografiskt omfattade så gott som hela landet och som hade ingåtts mellan företag som hade cirka 90 procent av den relevanta marknaden, kunde påverka handeln mellan medlemsstater.

83 British Sugar har hävdat att den potentiella påverkan på handeln mellan medlemsstater inte är märkbar.

84 I detta avseende framgår det av rättspraxis att kommissionen inte är skyldig att visa att ett avtal eller ett samordnat förfarande har haft en märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater. Enligt artikel 85.1 i fördraget krävs nämligen endast att de konkurrensbegränsande avtalen och samordnade förfarandena kan påverka handeln mellan medlemsstaterna (förstainstansrättens dom av den 17 december 1991 i mål T-7/89, Hercules Chemicals mot kommissionen, REG 1991, s. II-1711, punkt 279).

85 Med hänsyn till det anförda har kommissionen med rätta dragit slutsatsen att den rättsstridiga samverkan kunde påverka handeln inom gemenskapen.

86 Talan kan således inte vinna bifall på den tredje grunden.

Grunderna till stöd för andrahandsyrkandet i mål T-204/98 och T-207/98: Ogiltigförklaring av bötesbeloppet

Grunden avseende bötesbeloppens proportionalitet och hänsynen till marknadsstrukturen

— Parternas argument

87 British Sugar och Napier Brown har hävdat att kommissionen då den fastställde bötesbeloppen varken iakttog proportionalitetsprincipen eller tog hänsyn till de påstådda konkurrensrättsöverträdelsernas allvar och varaktighet, vilket stod i strid med riktlinjerna. Kommissionen har vidare överträtt gemenskapsrätten genom att inte ta hänsyn till det rättsliga sammanhang i vilket gemenskapsbestämmelserna om socker ingår eller till det ekonomiska sammanhang i vilket varje påstådd överträdelse ägt rum.

88 Beträffande åsidosättandet av proportionalitetsprincipen har British Sugar och Napier Brown påpekat att en allvarlig överträdelse enligt riktlinjerna utmärks av begränsningar av konkurrensen som tillämpas strängt och har en större inverkan på marknaden än vid mindre allvarliga överträdelser. I förevarande fall har dock kommissionen endast beskrivit mötesdeltagarnas beteende, vilket bestod i att träffas regelbundet, och inte pekat på någon samverkan i syfte att begränsa konkurrensen, eller — än mindre — pekat på begränsningar av konkurrensen, som tillämpades strängt. Dessa båda sökande har vidare framhållit att den angripna överträdelsen, som framgår av hundranittiotredje övervägandet i det omtvistade beslutet, varken fick något verkligt resultat eller påverkade konkurrensen på den relevanta marknaden. Den enda anledningen till att de angripna beteendena betraktades som allvarliga överträdelser var den omständigheten att det rörde sig om horisontella begränsningar snarare än vertikala. I detta avseende har de två sökandena framhållit dels att grossisterna deltog i mötena i egenskap av sockerproducenternas kunder, dels att det visserligen anges i riktlinjerna att

"mindre allvarliga" överträdelser oftast är vertikala begränsningar, men att en horisontell begränsning som inte har påverkat marknaden och som har varit begränsad till en del av en medlemsstat i princip ändå borde kunna betraktas som en mindre allvarlig överträdelse.

89 British Sugar har vidare motsatt sig höjningen av bötesbeloppet på grund av att överträdelsens varaktighet har ansetts vara medellång. En höjning med 40 procent är överdriven, närmare bestämt eftersom överträdelsen inte har haft några effekter på marknaden och överträdelsens varaktighet därmed inte kan anses ha någon inverkan på omfattningen av den skada som har drabbat de gemenskapens syften som fördragets konkurrensregler är avsedda att uppfylla.

90 British Sugar har slutligen motsatt sig höjningen av grundbeloppet för böterna på grund av försvårande omständigheter. Begreppet försvårande omständigheter som infördes i riktlinjerna är enligt företaget inte förenligt med rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT 13, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8), enligt vilken detta slags omständigheter skall beaktas vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är.

91 Napier Brown har hävdat att kommissionen då den beslutade om böter var skyldig att ta hänsyn till vart och ett av de berörda företagens särskilda situation. I detta avseende har företaget framhållit att kommissionen själv i det hundranittioåttonde övervägandet till det omtvistade beslutet uttryckligen uppgav att Napier Browns och James Budgett Sugars inflytande på marknaden i fråga, och således deras möjlighet att utöva makt på den marknaden, var begränsad.

92 Beträffande bedömningen av marknaden har British Sugar och Napier Brown hävdat att domstolen i domen i målet Suiker Unie fann att kommissionen inte hade tagit tillräckligt stor hänsyn till de konkurrensbegränsningar som den

gemensamma organisationen av sockermarknaden orsakade (punkterna 612—621). Dessutom ansåg domstolen enligt företagen att de ekonomiska aktörernas beteende mot bakgrund av den mycket begränsade självständighet som nämnda aktörer har enligt gemenskapsbestämmelserna om socker inte skall bedömas lika strängt. British Sugar och Napier Brown har hävdat att domen i målet Suiker Unie innebär att kommissionen måste utvärdera de verkliga resultaten av konkurrensbegränsande beteenden mot bakgrund av det rättsliga och ekonomiska sammanhanget. Sockermarknaden i Storbritannien är så beskaffad att den endast kan påverkas i mycket begränsad omfattning. Denna omständighet borde medföra att en mild sanktion tillgrips för det rättsstridiga beteendet snarare än en hård, eftersom omständigheten begränsar beteendets inverkan på marknaden, i synnerhet för kunderna och konsumenterna.

93 Kommissionen har anfört att den enligt förordning nr 17 har rätt att besluta om böter på upp till 1 miljon ecu eller upp till 10 procent av det berörda företagets omsättning beroende på hur allvarlig överträdelsen är och varaktigheten av den. I det omtvistade beslutet tog kommissionen hänsyn till dessa två kriterier för att fastställa ett grundbelopp, som den höjde eller sänkte beroende på förekomsten av försvårande eller förmildrande omständigheter.

94 Kommissionen har vidare hävdat att riktlinjerna inte har något direkt samband med det omtvistade beslutet, i vilket dessa inte ens nämns. I vart fall framgår det klart av riktlinjernas lydelse att dessa är avsedda att ge en anvisning om kommissionens förhållningssätt då den fastställer bötesbeloppet och inte tillhandahåller någon automatisk metod för att beräkna vilka böter som skall bestämmas i varje enskilt fall. De exempel som tas upp i riktlinjerna är endast vägledande och inleds med uttryck som "[d]et kan... vara fråga om", "[d]et är oftast fråga om" eller "[d]et är i huvudsak fråga om".

95 Bland exemplen på "mycket allvarliga" överträdelser nämns "horisontella begränsningar såsom priskarteller och karteller för uppdelning av marknader", vilka klart omfattas av artikel 85.1 i fördraget. I förevarande fall är överträdelserna horisontella eftersom grossisterna inte bara var British Sugars kunder, utan även dess konkurrenter, och eftersom förhållandet mellan British Sugar och Tate & Lyle enbart var horisontellt.

96 Kommissionen har dessutom uppgivit att den tog hänsyn till att marknaden inte påverkades när den gjorde bedömningen att överträdelserna var "allvarliga". För övrigt är hänvisningen i riktlinjerna till företag som inte har tillämpat de avtal eller förfaranden som utgör överträdelser avsedd att täcka fall där en part har dragit sig ur en kartell och inte fall där det rättsstridiga beteendet inte har påverkat marknaden.

97 Slutligen har kommissionen hävdat att skillnaden mellan syfte och resultat i den mening som avses i artikel 85.1 i fördraget inte var i fråga i målet Suiker Unie. Detta är orsaken till att domstolen i domen i nämnda mål tog upp effekterna för användare och konsumenter. I förevarande fall grundades kommissionens beslut däremot inte på effekterna på marknaden, utan endast på att det var visat att det fanns ett konkurrensbegränsande syfte med samverkan.

— Förstainstansrättens bedömning

98 Enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 får kommissionen besluta om böter på minst tusen euro och högst en miljon euro eller ett högre belopp, som dock inte får överstiga 10 procent av föregående räkenskapsårs omsättning för varje företag som har deltagit i överträdelsen. När bötesbeloppet fastställs inom ramen för de angivna gränserna skall hänsyn enligt denna bestämmelse tas till hur allvarlig överträdelsen är och varaktigheten av den.

99 Det framgår av fast rättspraxis att bötesbeloppet skall anpassas till omständigheterna kring överträdelsen och till hur allvarlig överträdelsen är, och att bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är i syfte att bestämma bötesbeloppet skall göras med hänsyn till bland annat konkurrensbegränsningarnas karaktär (se särskilt förstainstansrättens dom av den 14 juli 1994 i mål T-77/92, Parker Pen mot kommissionen, REG 1994, s. II-549, punkt 92).

100 Rätten erinrar vidare om att kommissionens befogenhet att besluta om böter för företag som uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artiklarna 85.1 eller 86 i fördraget utgör ett av de medel som kommissionen har utrustats med för att kunna fullgöra sin kontrolluppgift enligt gemenskapsrätten. I denna uppgift ingår visserligen att undersöka och bestraffa enskilda överträdelser, men även att föra en allmän politik för att tillämpa de principer som fastställts i fördraget på konkurrensområdet samt att påverka företagens beteende i denna riktning (domstolens dom av den 7 juni 1983 i mål 100/80, Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 1825, punkt 105; svensk specialutgåva, volym 7, s. 133).

101 Av detta följer att kommissionen vid bedömningen av en överträdelses allvar i syfte att fastställa bötesbeloppet är skyldig att inte bara ta hänsyn till de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, utan även till det sammanhang i vilket överträdelsen har begåtts och att säkerställa att dess åtgärder har en avskräckande verkan, framför allt vad beträffar sådana överträdelser som särskilt försvårar förverkligandet av gemenskapens mål (dom i det ovannämnda målet Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 106).

102 Beträffande frågan huruvida de fastställda bötesbeloppen är proportionerliga har sökandena i mål T-204/98 och T-207/98 i huvudsak hävdat att bötesbeloppen är oproportionerliga på grund av att överträdelsen har ansetts vara "allvarlig". Deras argumentation kan nämligen sammanfattas som att deras samverkan i ljuset av riktlinjerna skall bedömas som "mindre allvarlig" trots att den var horisontell, eftersom den inte fick några påtagligt konkurrensbegränsande effekter på marknaden.

103 I detta hänseende konstaterar rätten endast att den rättsstridiga samverkan dels skall betraktas som horisontell, eftersom grossisterna deltog i den i egenskap av producenternas konkurrenter, dels att den rörde prissättningen. Sådan samverkan har alltid betraktats som särskilt farlig och bedöms enligt riktlinjerna som "mycket allvarlig". Som kommissionen har framhållit i sina inlagor är redan

bedömningen att samverkan i fråga är "allvarlig", på grund av dess begränsade påverkan på marknaden, en mild bedömning i förhållande till de kriterier som normalt tillämpas då böter bestäms till följd av priskarteller, enligt vilka kommissionen skulle ha bedömt samverkan som mycket allvarlig.

104 Beträffande British Sugars invändning att det var oproportionerligt att höja bötesbeloppet på grund av överträdelsens varaktighet erinrar rätten om att följande föreskrivs i artikel 15.2 andra stycket i förordning nr 17: "När bötesbeloppet fastställs skall hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått." Överträdelsens varaktighet är således enligt denna bestämmelse en av de faktorer som skall beaktas vid fastställandet av storleken på den ekonomiska sanktionen för företag som överträder de konkurrensrättsliga bestämmelserna (förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, Dunlop Slazenger mot kommissionen, REG 1994, s. II-441, punkt 154). Kommissionen har således med rätta beaktat överträdelsens varaktighet då den fastställde bötesbeloppen.

105 Kommissionen har i detta sammanhang konstaterat att det rörde sig om en överträdelse med medellång varaktighet, varför den höjde det belopp som hade bestämts på grundval av hur allvarlig överträdelsen var med cirka 40 procent. Rätten erinrar i detta sammanhang om att det framgår av fast rättspraxis att kommissionen vid fastställandet av varje bötesbelopp förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning och av den anledningen inte kan anses skyldig att tillämpa en exakt matematisk formel (förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-150/89, Martinelli mot kommissionen, REG 1995, s. II-1165, punkt 59, och av den 14 maj 1998 i mål T-352/94, Mo och Domsjö mot kommissionen, REG 1998, s. II-1989, punkt 268, som efter överklagande fastställdes genom domstolens dom av den 16 november 2000 i mål C-283/98 P, Mo och Domsjö mot kommissionen, REG 2000, s. I-9855, punkt 45).

106 Det åligger inte desto mindre gemenskapsdomstolen att kontrollera om det fastställda bötesbeloppet står i proportion till varaktigheten och övriga omständigheter som är relevanta vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är (se

för ett liknande resonemang förstainstansrättens dom av den 21 oktober 1997 i mål T-229/94, Deutsche Bahn mot kommissionen, REG 1997, s. II-1689, punkt 127). I detta avseende delar rätten inte British Sugars bedömning att kommissionen endast kan höja ett bötesbelopp på grund av överträdelsens varaktighet om och i den mån det finns ett direkt samband mellan varaktigheten och en negativ inverkan på de syften som eftersträvas genom gemenskapens konkurrensregler, vilket vore uteslutet om överträdelsen inte fick några effekter på marknaden. Rätten anser tvärtom att den betydelse som överträdelsens varaktighet har vid beräkningen av bötesbeloppet även är beroende av ifrågavarande överträdelses beskaffenhet i övrigt (se för ett liknande resonemang dom i det ovannämnda målet Dunlop Slazenger mot kommissionen, punkt 178). Rätten anser att kommissionens höjning med 40 procent av det belopp som beräknades på grundval av hur allvarlig överträdelsen är i förevarande fall inte är oproportionerlig.

107 Vidare är British Sugars argument att begreppet försvårande omständigheter i riktlinjerna strider mot artikel 15.2 i förordning nr 17 helt grundlöst.

108 För det första måste de relevanta bestämmelserna i riktlinjerna analyseras. I punkt 1 A anges att "[v]id bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är skall man beakta överträdelsens art, dess konkreta påverkan på marknaden, om den är mätbar och omfattningen av den relevanta geografiska marknaden". I punkt 2 finns under rubriken försvårande omständigheter en icke uttömmande uppräkning av omständigheter som kan medföra en ökning av det grundbelopp som beräknats på grundval av hur allvarlig överträdelsen är och varaktigheten av den, såsom upprepning, vägran att samarbeta, uppmuntran till överträdelsen, vidtagna bestraffningsåtgärder samt behovet av att beakta otillbörliga vinster som har gjorts tack vare överträdelsen.

109 Det framgår av de ovan angivna bestämmelserna att bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är görs i två etapper. I ett första skede bedöms allvaret endast på grundval av faktorer som har att göramed själva överträdelsen, som

dess beskaffenhet och dess inverkan på marknaden, och i ett andra skede görs bedömningen av allvaret på grundval av omständigheter som har att göra med företaget i fråga, varvid kommissionen inte endast tar hänsyn till eventuella försvårande omständigheter, utan i förekommande fall även till förmildrande omständigheter (se punkt 3 i riktlinjerna). Detta förfarande är långt ifrån oförenligt med ordalydelsen och ändamålet i artikel 15.2 i förordning nr 17 och gör det möjligt att — i synnerhet vid överträdelser i vilka flera företag har deltagit — vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är ta hänsyn till vilka olika roller respektive företag har haft samt företagens respektive hållning gentemot kommissionen under förfarandet.

110 Vad för det andra beträffar frågan huruvida höjningen av British Sugars böter på grundval av försvårande omständigheter var proportionerlig, finner rätten att en höjning med 75 procent med hänsyn till de omständigheter som kommissionen har åberopat i tvåhundrasjunde till tvåhundranionde övervägandena i det omtvistade beslutet inte skall anses som oproportionerlig.

111 Vad slutligen beträffar de invändningar som har gjorts av sökanden i mål T-207/98, att kommissionen inte i tillräcklig mån har gjort åtskillnad mellan grossisternas och producenternas roller, noterar rätten att kommissionen i hundranittiofemte övervägandet i det omtvistade beslutet klart anger att varje deltagares medverkan i överträdelsen skall bedömas för sig. Denna inställning avspeglas vidare i hundranittioåttonde övervägandet i det omtvistade beslutet, där kommissionen vid fastställandet av grossisternas bötesbelopp har tagit hänsyn till deras begränsade roll.

112 Således kan talan inte vinna bifall på den av British Sugar och Tate & Lyle anförda grunden att bötesbeloppen är oproportionerliga.

113 Beträffande invändningen att ingen hänsyn har tagits till den relevanta marknadens struktur noterar rätten att domstolen i domen i målet Suiker Unie

ansåg att det rättsliga och ekonomiska sammanhanget på sockermarknaden motiverar en mindre sträng behandling av potentiellt konkurrensbegränsande förfaranden. Kommissionen har emellertid med rätta hävdat att samverkan i målet Suiker Unie inte avsåg prishöjningar, utan en uppdelning av marknaden enligt vissa kvoter. Vidare framhöll domstolen själv i domen i målet Suiker Unie att den skulle ha dragit andra slutsatser om det hade varit fråga om prissamverkan. I detta avseende tillade den att "den skada som det rättsstridiga beteendet kunde åsamka användare eller konsumenter var begränsad, då kommissionen inte har gjort gällande att de berörda parterna samordnat eller genom missbruk har höjt de priser som tillämpades, och då de inskränkningar i leverantörens möjlighet att välja fritt som uppstod på grund av uppdelningen av marknaden, som visserligen fördöms, dock är mindre kännbara när det rör sig om en i stort sett homogen produkt, som socker" (punkt 621). Eftersom det i förevarande fall rör sig om just prissamverkan har kommissionen med rätta kommit till en annan slutsats än den som drogs i domen i målet Suiker Unie.

114 Således kan talan inte heller vinna bifall på grund av invändningen att ingen hänsyn har tagits till strukturen på den marknad på vilken överträdelserna har begåtts.

115 Talan kan således inte vinna bifall på någon del av denna grund.

Grunden att principen om likabehandling har åsidosatts

— Parternas argument

116 British Sugar anser att det bötesbelopp på 18 miljoner ecu som företaget har ålagts att betala snarare har motiverats av företagets ställning på marknaden än

av hur allvarlig överträdelsen är. Detta bötesbelopp ligger nära det tak som har bestämts för överträdelser av konkurrensrätten. Emellertid har ett bötesbelopp på endast 10 miljoner ecu bestämts för Tate & Lyle, trots att detta företag har en ställning på marknaden som är jämförbar med British Sugars.

117 Kommissionen har anfört att British Sugar hade en ledande roll i prissamordningen och att ingen samverkan skulle ha kommit till stånd utan detta företags medverkan.

— Förstainstansrättens bedömning

118 Det framgår av fast rättspraxis att principen om likabehandling har åsidosatts endast om lika situationer har behandlats olika (se särskilt domen i det ovannämnda målet Hercules Chemicals mot kommissionen, punkt 295).

119 I förevarande fall finner rätten att de skillnader mellan British Sugars och Tate & Lyles respektive situationer som kommissionen har framhållit är tillräckliga för att motivera olika behandling av de två företagen.

120 Det är ostridigt mellan parterna att de angripna mötena började att hållas och organiserades på British Sugars initiativ samt att detta företag under nämnda möten informerade sina konkurrenter om sin prisstrategi. British Sugar har för övrigt inte anfört något som motsäger de bevis som kommissionen ingett till stöd för att företaget hade en aktiv och avgörande roll i samverkan, utan endast bestridit att samverkan var konkurrensbegränsande.

121 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Grunden att de angripna handlingarna inte utfördes avsiktligt

— Parternas argument

122 British Sugar har hävdat att kommissionen då den fastställde bötesbeloppet inte tog hänsyn till att de angripna handlingarna inte utfördes avsiktligt.

123 Då British Sugar försökte följa sina skriftliga åtaganden och säkerställa att företagets förhållande till grossisterna var förenligt med artikel 86 i fördraget gjorde sig företaget på sin höjd av misstag skyldigt till en överträdelse av artikel 85.1 i fördraget.

124 De dagliga kontakterna mellan köpare och säljare som ingick i åtagandena medförde en skyldighet att regelbundet kontakta de ansvariga för olika företag. Grossisterna var viktiga köpare av socker för återförsäljning. Det var således omöjligt för dem att undgå att diskutera priser.

125 Det finns enligt British Sugar inga bevis för att de berörda företagen deltog i mötena med vetskap om att de handlade i strid med artikel 85 i fördraget eller att

de vållade några som helst problem för konkurrensen. Deltagarna i de omtvistade mötena höll inte nämnda möten hemliga, och det finns bevis för att även andra ämnen diskuterades vid mötena.

126 Kommissionen har anfört att förstainstansrätten, om den anser att syftet med mötena var att hindra konkurrensen, även måste dra slutsatsen att mötena inte endast hölls i syfte att efterkomma åtagandena. Enligt riktlinjerna kan kommissionen beakta den omständigheten att ett stort företag förfogar över juridisk och ekonomisk kunskap som gör det möjligt för företaget att bedöma huruvida dess beteende är rättsstridigt samt de konkurrensrättsliga konsekvenserna av beteendet.

— Förstainstansrättens bedömning

127 Det framgår av fast rättspraxis att en överträdelse av fördragets konkurrensregler kan anses uppsåtlig utan att företaget för den skull behöver ha varit medvetet om att det överträdde dessa regler. Det är tillräckligt att företaget inte har kunnat vara ovetande om att dess beteende hade till syfte att begränsa konkurrensen (domstolens dom av den 8 november 1983 i de förenade målen 96/82—102/82, 104/82, 105/82, 108/82 och 110/82, IAZ m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 3369, punkt 45, samt i det ovannämnda målet Belasco m.fl. mot kommissionen, punkt 41, förstainstansrättens dom av den 6 april 1995 i mål T-141/89, Tréfileurope mot kommissionen, REG 1995, s. II-791, punkt 176, och av den 14 maj 1998 i mål T-310/94, Gruber + Weber mot kommissionen, REG 1998, s. II-1043, punkt 259).

128 Med hänsyn till att British Sugar är ett stort företag som förfogar över erforderlig juridisk och ekonomisk sakkunskap för att kunna inse att dess beteende är rättsstridigt samt vilka konkurrensrättsliga konsekvenser det kan få, och med hänsyn till att företaget nyligen hade varit föremål för undersökning av kommissionen på grund av överträdelse av artikel 86 i fördraget, finner rätten att företaget i förevarande fall inte med framgång kan hävda att det handlade vare sig oaktsamt eller avsiktligt.

129 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Grunden avseende hänsynen till böternas avskräckande verkan

— Parternas argument

130 British Sugar har hävdat att bötesbeloppet inte behövde höjas i avskräckande syfte. Sedan 1991 är företaget ett dotterbolag som till 100 procent kontrolleras av Associated British Foods plc. Sedan dess har dess åtaganden setts över och förstärkts. British Sugar inkommer årligen med rapporter till kommissionen, och moderbolagets chefsjurist, som är medlem av styrelsen i British Sugar, är personligen ansvarig för att åtagandena följs.

131 Det omtvistade beslutet rör för övrigt endast omständigheter som har inträffat i Storbritannien. Beträffande industrisocker beslutade de nationella myndigheterna år 1991 att inga åtgärder skulle vidtas enligt Restrictive Trade Practices Act från 1976. Beträffande detaljsocker beslutade Restrictive Practices Court att den skrivelse av den 15 april 1991 som British Sugar och Tate & Lyle upprättade tillsammans och sände till Office of Fair Trading kunde godtas i befintligt skick. Med hänsyn till omständigheterna utfärdades därför förelägganden för British Sugar och Tate & Lyle, och alla överträdelser av föreläggandena kunde medföra böter och till och med fängelse för de enskilda personer som var ansvariga för överträdelserna. British Sugars bötesbelopp behövde således inte höjas för att dess avskräckande verkan skulle förstärkas.

132 Kommissionen har anfört att ett symboliskt bötesbelopp inte skulle ha någon avskräckande verkan på företag med avsikt att upprepa samma handlingar.

Eftersom British Sugar i sin framställning vid förstainstansrätten har hållit fast vid att dess beteende var lagligt och nödvändigt för att följa konkurrensrättsliga bestämmelser, kan det inte uteslutas att detta företag har för avsikt att utföra samma handlingar framöver.

— Förstainstansrättens bedömning

133 Som redan har framhållits utgör kommissionens befogenhet att besluta om böter för företag som uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artiklarna 85.1 eller 86 i fördraget ett av de medel som kommissionen har utrustats med för att kunna fullgöra sin kontrolluppgift enligt gemenskapsrätten. I denna uppgift ingår visserligen att undersöka och bestraffa enskilda överträdelser, men även att föra en allmän politik för att tillämpa de principer som fastställts i fördraget på konkurrensområdet samt att påverka företagens beteende i denna riktning (domen i det ovannämnda målet Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 105).

134 Kommissionen har därför rätt att bestämma bötesbeloppet till en nivå som förstärker dess avskräckande verkan när förfaranden av ett visst slag fortfarande är relativt vanliga, till följd av den vinst som vissa av de berörda företagen kan göra genom dem, och trots att det redan från begynnelsen av gemenskapens konkurrenspolitik har slagits fast att de är rättsstridiga (domen i det ovannämnda målet Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 108).

135 I förevarande fall, där det rör sig om en klassisk överträdelse av konkurrensrätten som kommissionen vid upprepade tillfällen sedan de första ingripandena på området har ansett vara rättsstridig, hade kommissionen rätt att göra bedömningen att det var nödvändigt att bestämma bötesbeloppet med hänsyn till dess avskräckande verkan.

136 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Grunden avseende samarbetet under det administrativa förfarandet

— Parternas argument

137 British Sugar har anfört att företaget har samarbetat fullständigt med kommissionen sedan 1990 och att det anges i riktlinjerna att samarbete är en förmildrande omständighet. Företaget använde stora resurser till att bemöta anklagelser från kommissionen, vilken sedemera drog tillbaka dessa.

138 Kommissionen har anfört att British Sugar endast samarbetade i den utsträckning som förväntas av ett företag som är part i ett förfarande enligt konkurrensrättsliga bestämmelser (tvåhundrafjortonde övervägandet i det omtvistade beslutet).

— Förstainstansrättens bedömning

139 Talan kan inte heller vinna bifall på denna grund. Det framgår av handlingarna i målet samt vid en läsning av det omtvistade beslutet att British Sugar endast har tillhandahållit de upplysningar som företaget var skyldigt att ge till kommissionen inom ramen för en undersökning på konkurrensområdet. Det uppges vidare i det tvåhundrafjortonde övervägandet i det omtvistade beslutet att bötesbeloppet i detta ärende reducerades med tio procent på grund av att de berörda hade erkänt vissa av de handlingar som de hade anklagats för.

140 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

Grunden att skada har uppkommit på grund av kommissionens försening med att anta beslutet

— Parternas argument

141 British Sugar och Napier Brown har hävdat att den omständigheten att det omtvistade beslutet fattades åtta år efter det att överträdelsen hade uppdagats medförde att de kom att omfattas av kommissionens ändrade konkurrenspolitik, varför kommissionen beslutade om högre bötesbelopp för företagen.

142 Kommissionen har anfört dels att sökandena har fel i sitt påstående att de allmänna bötesnivåerna har höjts sedan riktlinjerna antogs, dels att den oavsett riktlinjerna har rätt att höja bötesbeloppet beroende på fallet i fråga, varför det inte finns några berättigade förväntningar på detta område.

— Förstainstansrättens bedömning

143 Det framgår av fast rättspraxis att den omständigheten att kommissionen tidigare har tillämpat en viss bötesnivå för vissa typer av överträdelser inte kan medföra att kommissionen inte skulle kunna höja denna nivå inom de gränser som föreskrivs i förordning nr 17, om detta var nödvändigt för att gemenskapens

konkurrenspolitik skulle kunna säkerställas. En effektiv tillämpning av gemenskapens konkurrensregler kräver tvärtom att kommissionen vid varje tillfälle kan anpassa bötesnivån efter vad denna politik kräver (domen i det ovannämnda målet Musique diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 109, samt förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-14/89, Montedipe mot kommissionen, REG 1992, s. 1155, punkt 346).

144 Kommissionen kan för övrigt vid sin bedömning av den allmänna bötesnivån beakta att uppenbara överträdelser av gemenskapens konkurrensregler fortfarande är förhållandevis vanligt förekommande och att kommissionen därför har rätt att höja bötesnivån för att förstärka böternas avskräckande verkan (se för ett liknande resonemang förstainstansrättens dom av den 14 maj 1998 i mål T-354/94, Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, REG 1998, s. II-2111, punkt 167).

145 När kommissionen fastställer den allmänna bötesnivån kan den slutligen bland annat beakta om överträdelsen av artikel 85.1 i fördraget har pågått under lång tid och om den har varit av uppenbar beskaffenhet och begåtts trots att kommissionens tidigare beslutspraxis borde ha utgjort ett varnande exempel (domen i det ovannämnda målet Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, punkt 169).

146 Härav följer, som kommissionen har anfört, att företag som är föremål för ett förfarande på grund av överträdelse av konkurrensrättsliga bestämmelser inte kan ha några berättigade förväntningar på att kommissionen skall tillämpa någon särskild bötesnivå, förutsatt att den gräns som föreskrivs i artikel 15.2 i förordning nr 17 iakttas.

147 Talan kan således inte vinna bifall på denna grund.

148 Mot bakgrund av det anförda kan inte heller Napier Browns begäran att kommissionen skall förpliktas att ersätta företaget för dess kostnad för att upprätta en garanti för betalningen av bötesbeloppet vinna bifall.

149 Mot bakgrund av det anförda skall sökandenas talan i mål T-204/98 och T-207/98 ogillas.

Yrkandet om ogiltigförklaring i mål T-202/98

Den första grunden i mål T-202/98: Felaktig tillämpning av meddelandet om samarbete

— Parternas argument

150 Tate & Lyle har gjort gällande att de samarbetade fullständigt med kommissionen under förfarandet. Enligt meddelandet om samarbete medför ett löpande och fullständigt samarbete nedsättning av bötesbeloppet med mellan 75 och 100 procent, men kommissionen satte endast ned bötesbeloppet med 14 miljoner ecu, det vill säga med 50 procent.

151 Enligt Tate & Lyles uppfattning drog kommissionen slutsatser utan hänsyn till sakomständigheterna, som tvärtom visade att företaget hade samarbetat full-

ständigt. Företaget förklarade inte bara situationen för kommissionen skriftligen i två skrivelser i juli respektive augusti 1990, utan samarbetade fortlöpande med kommissionen genom att omedelbart besvara alla framställningar om upplysningar under hela förfarandet.

152 Eftersom ingen uttrycklig förklaring ges i det omtvistade beslutet har Tate & Lyle förmodat att kommissionens slutsatser beror på att denna är övertygad om att företaget tog tillbaka vissa tillkännagivanden som det hade gjort under förfarandet.

153 I detta avseende anser Tate & Lyle att det som kommissionen har betraktat som återtaganden i själva verket endast utgjorde rättelser eller klargöranden av kommissionens tolkning av sakförhållandena. Efter att ha informerat kommissionen om sakförhållandena hade företaget rätt att försäkra sig om att dessa förhållanden uppfattats korrekt. Detta kan inte rimligen betraktas som uttryck för ett minskat samarbete. I sitt svar på det andra meddelandet om anmärkningar tog Tate & Lyle varken tillbaka sakuppgifter som hade kommit fram tidigare under förfarandet eller sin tidigare avgivna tolkning av sakförhållandena. Det andra svaret innehöll endast klargöranden och rättelser av kommissionens tolkning av sakförhållandena.

154 Kommissionen har anfört att meddelandet om samarbete offentliggjordes efter det att de relevanta omständigheterna i målet hade inträffat och har därför endast tillämpats analogt. I det omtvistade beslutet beaktades Tate & Lyles roll då kartellen uppdagades, och det angavs att företaget uppfyllde vissa av kriterierna för att beviljas nedsättning av bötesbeloppet enligt nämnda meddelande (tvåhundrasextonde och tvåhundraartonde övervägandena i det omtvistade beslutet). Därför medgavs i det omtvistade beslutet en nedsättning med 50 procent. För att samarbetet skall betraktas som fullständigt måste ett företag emellertid göra mer än att tillhandahålla de upplysningar som det är skyldigt att ge kommissionen. Efter att ha tillkännagivit att kartellen fanns gjorde Tate & Lyle inget mer än att fullgöra sina skyldigheter eller skydda sina ekonomiska intressen.

155 Tate & Lyles två återtaganden leder till slutsatsen att det inte fanns ett löpande samarbete. För det första framgår det klart av åttioandra och åttiotredje övervägandena i det omtvistade beslutet att denna sökande ändrade sitt svar på det andra av de två meddelandena om anmärkningar. Till att börja med medgav företaget att det hade varit part i ett avtal med British Sugar i strid med artikel 85.1 i fördraget. Därefter uppgav det att inget avtal behövdes eftersom det i vart fall skulle ha varit tvunget att följa British Sugars prissättning. I det andra meddelandet om anmärkningar försökte Tate & Lyle sålunda ta tillbaka sin ursprungliga ståndpunkt i det första meddelandet och göra gällande att det samordnade förfarandet inte hade något konkurrensbegränsande syfte.

156 För det andra har kommissionen gjort gällande att ett andra återtagande framgår av hundrasextonde övervägandet i det omtvistade beslutet. I sin första skrivelse till Office of Fair Trading av den 16 juli 1990 medgav Tate & Lyle att upplysningar hade utbytts om vilka rabatter som skulle erbjudas vissa kunder, men senare hävdade företaget i den skrivelse av den 15 april 1991 som det upprättade tillsammans med British Sugar och som det tillsände nämnda myndighet att inga upplysningar hade lämnats om vilka rabatter som hade erbjudits någon enskild kund. På grund av denna ändrade ståndpunkt kunde kommissionen inte bevisa att information hade utbytts beträffande vilka rabatter som tillämpades för enskilda kunder (se hundrasextonde och hundranittiotredje övervägandena till det omtvistade beslutet).

— Förstainstansrättens bedömning

157 Rätten erinrar om att ett företag enligt meddelandet om samarbete skall beviljas nedsättning med minst 75 procent av det bötesbelopp som skulle ha fastställts om företaget inte hade valt att samarbeta med kommissionen eller helt befrias från böter, om de förutsättningar som anges i punkt B a—e i meddelandet är uppfyllda. I punkt B d anges att ett företag för att kunna beviljas nedsättning enligt punkt B skall ha ställt sig till förfogande för löpande och fullständigt samarbete under hela undersökningen. Rätten skall således utreda huruvida Tate

& Lyles samarbete kan anses ha varit löpande och fullständigt i den mening som avses i punkt B d i detta meddelande.

158 Kommissionen har enligt tvåhundrasextonde och tvåhundraartonde övervägandena i det omtvistade beslutet tagit hänsyn till Tate & Lyles samarbete. Kommissionen har särskilt beaktat nämnda företags roll då kartellen uppdagades och medgivit att företaget uppfyller vissa av kriterierna för att beviljas nedsättning av bötesbeloppet enligt ovannämnda meddelande. I tvåhundrasjuttonde övervägandet i det omtvistade beslutet anges i allmänna ordalag att Tate & Lyle inte samarbetade löpande och fullständigt med kommissionen, och i åttioandra, åttiotredje och hundrasextonde övervägandena i samma beslut anges vilka av företagets beteenden som kommissionen har betraktat som återtaganden och som har medfört att samarbetet inte har ansetts vara löpande i den mening som avses i punkt B d i meddelandet om samarbete. Kommissionen har dragit slutsatsen att Tate & Lyle inte uppfyller förutsättningarna för att bestämmelserna om nedsättning av bötesbeloppet i punkt B i nämnda meddelande skall kunna tillämpas.

159 I detta avseende anser rätten att Tate & Lyle, i motsats till vad företaget har hävdat, faktiskt har ändrat sina uppgifter under loppet av kommissionens undersökning.

160 Angående den första av dessa ändringar, som fanns i Tate & Lyles svar på det andra meddelandet om anmärkningar, konstaterar rätten emellertid att Tate & Lyle varken bestred de sakförhållanden som företaget tidigare hade medgivit eller återtog påståendet att de omtvistade mötena omfattades av tillämpningsområdet för artikel 85.1 i fördraget, utan endast ändrade sin bedömning av sakförhållandena.

161 Beträffande den andra ändringen avseende utbyte av upplysningar om vilka rabatter som skulle erbjudas enskilda kunder erinrar rätten om att kommissionen i det omtvistade beslutet har angivit att den inte kunde styrka förekomsten av

överträdelser på denna punkt. Kommissionen har visserligen gjort gällande att det är just på grund av Tate & Lyles återtagande som den inte har kunnat bevisa denna omständighet. Rätten konstaterar inte desto mindre att kommissionen inte har visat att några sådana meddelanden har förekommit och således inte heller har framfört några sådana anklagelser mot sökandena. Under dessa omständigheter kan kommissionen inte mot Tate & Lyle göra gällande bristande samarbete beträffande en överträdelse som inte har styrkts.

162 Mot bakgrund av det anförda anser rätten att kommissionens bedömning att Tate & Lyles samarbete inte var löpande och fullständigt i den mening som avses i punkt B d i meddelandet var felaktig. Omfattningen av detta samarbete har således inte beaktats på ett riktigt sätt i det omtvistade beslutet.

163 Under dessa omständigheter skall förstainstansrätten med stöd av sin fulla prövningsrätt ändra beslutet vad gäller det bötesbelopp som skall bestämmas för Tate & Lyle.

164 I detta hänseende ankommer det på förstainstansrätten att inom ramen för sin behörighet på detta område själv bedöma omständigheterna i fallet för att fastställa bötesbeloppet (domstolens dom av den 9 november 1983 i mål 322/81, Michelin mot kommissionen, REG 1983, s. 3461, punkt 111; svensk specialutgåva, volym 7, s. 351).

165 Rätten finner å ena sidan att en nedsättning med 50 procent av det bötesbelopp som skulle ha bestämts för Tate & Lyle om företaget inte hade samarbetat inte är tillräcklig med hänsyn till företagets väsentliga, löpande och fullständiga samarbete. Å andra sidan ändrade Tate & Lyle i sitt svar på det andra meddelandet om anmärkningar delvis sin bedömning av de sakuppgifter som företaget tidigare hade inkommit med, även om företaget, som har konstaterats

ovan i punkt 160, inte återtog sina ursprungliga påståenden. Rätten finner att denna omständighet i förening med den väsentliga roll som Tate & Lyle hade i samverkan medför att nedsättning inte skall beviljas med mer än 60 procent.

166 Med hänsyn till vad som anförts fastställer förstainstansrätten, med stöd av sin fulla prövningsrätt enligt artikel 172 i EG-fördraget (nu artikel 229 EG) och artikel 17 i förordning nr 17, bötesbeloppet, som skall anges i euro enligt artikel 2.1 i rådets förordning (EG) nr 1103/97 av den 17 juni 1997 om vissa bestämmelser som har samband med införandet av euron (EGT L 162, s. 1), till 5,6 miljoner euro.

167 Under dessa förhållanden skall Tate & Lyles andra grund avseende bristande motivering inte tas upp till prövning.

Rättegångskostnader

168 Enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. I mål T-204/98 och T-207/98 har svarandena yrkat att respektive sökande skall förpliktas att ersätta samtliga rättegångskostnader som är att hänföra till den talan som sökanden har väckt, inklusive kommissionens rättegångskostnad. Eftersom sökandena har tappat målet, skall svarandens yrkande bifallas. I mål T-204/98 har svaranden vidare yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta de rättegångskostnader som är hänförliga till ansökan om interimistiska åtgärder i nämnda mål. Även detta yrkande skall bifallas. Sökanden i mål T-202/98 har yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta samtliga rättegångskostnader i nämnda mål. Eftersom kommissionen i huvudsak har tappat det målet, skall sökandens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

1) **Artikel 3 i kommissionens beslut 1999/210/EG av den 14 oktober 1998 om ett förfarande enligt artikel 85 i EG-fördraget (ärende nr IV/F-3/33.708 — British Sugar plc, ärende nr IV/F-3/33.709 — Tate & Lyle plc, ärende nr IV/F-3/33.710 — Napier Brown & Company Ltd, ärende nr IV/F-3/33.711 — James Budgett Sugars Ltd) ogiltigförklaras i den del det avser sökanden i mål T-202/98.**

2) **Bötesbeloppet i artikel 3 i beslut 1999/210 fastställs för sökanden i mål T-202/98 till 5,6 miljoner euro.**

3) **I mål T-202/98 skall kommissionen bära sin rättegångskostnad och ersätta sökandens rättegångskostnad.**

4) **Talan i målen T-204/98 och T-207/98 ogillas.**

5) **Sökanden i mål T-204/98 skall bära sin rättegångskostnad och ersätta kommissionens rättegångskostnad i detta mål, inklusive de rättegångskostnader som är hänförliga till det interimistiska förfarandet.**

6) **Sökanden i mål T-207/98 skall bära sin rättegångskostnad och ersätta kommissionens rättegångskostnad i detta mål.**

Mengozzi Tiili Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 juli 2001.

H. Jung

Justitiesekreterare

P. Mengozzi

Ordförande